

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

- 1.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สมมติฐานของการวิจัย

พฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าระดับพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรซึ่งประกอบไปด้วยครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จากโรงเรียนทั้งหมด 312 โรงเรียน มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 7,675 คน จำแนกเป็น

1. ครูผู้สอน จำนวน 4,425 คน
2. กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,250 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 697 คน ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 จำนวน 354 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 จำนวน 343 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปรียบเทียบจำนวนประชากรกับตารางเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ จำแนกเป็น ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ (Likert) สอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 และแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.87 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Derivation)

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพโดยใช้การวิเคราะห์ t-test แบบ Independent Sample

5.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแจกแจงความถี่

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 จำแนกตามสถานภาพและพฤติกรรมและจริยธรรมที่ผู้บริหารแสดงออก

6.1.1 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็น ครูผู้สอนจำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2

6.1.2 เมื่อพิจารณาจำแนกตามพฤติกรรมและจริยธรรมที่ผู้บริหารแสดงออกทั้ง โดยรวมและรายด้านพบว่า ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อระดับ พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการครองตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมในการครองงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และด้านคุณธรรมและ จริยธรรมในการครองคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ตามลำดับ โดยพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

6.1.2.1 ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการครองตน พบว่า ครูผู้สอนและ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อระดับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้าน การครองตน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ มีจิตใจมั่นคงเสมอต้น เสมอปลาย ประพฤติตนเหมาะสมกับตำแหน่ง และตัดสินใจด้วยเหตุและผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.98 รองลงมาคือ มีการพัฒนาจิต ส่งเสริมและสนใจ เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และไม่เป็นคนก้าวร้าว/ข่มเหงผู้ใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ตามลำดับ

6.1.2.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการครองคน พบว่า ครูผู้สอนและ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อระดับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้าน การ ครองคน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ใน ระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ รับผิดชอบร่วมกับครูในการปฏิบัติงานอย่างเสมอต้นเสมอปลาย และปฏิบัติงานด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริตไว้ใจได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมาคือ ให้การบำรุงขวัญครูทั้งในด้านการ ปฏิบัติงานและส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และพร้อมจะรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของ

คนอื่นเสมอ และไม่ใช้อำนาจบังคับบัญชาให้ได้มาซึ่งลาภสักการะทรัพย์สินตลอดจนแรงงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ตามลำดับ

6.1.2.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการครองงาน พบว่า ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อระดับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ มีการคิดไตร่ตรองวางแผนงานพิจารณาปรับปรุงงานให้ทันเหตุการณ์เสมอ มีการวางแผนจัดระบบสนเทศและระบบการปฏิบัติงานถูกต้อง และมุ่งมั่นทำงานในหน้าที่ ให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมาคือ เอาใจใส่ปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนให้ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอและส่งเสริมให้บุคลากรมีความขยันในการทำงานเสมอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และปรับปรุงวิธีทำงาน มีการจัดการที่ทันสมัยและมีความสามารถพิเศษงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ตามลำดับ

6.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านจำแนกตามสถานภาพและพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออก

6.2.1 ความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

6.2.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นรายชื่อไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือข้อที่ 3 (ประพฤติตนเหมาะสมกับตำแหน่ง) และข้อที่ 4 (มีการพัฒนาจิต ส่งเสริมและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำ)

6.2.3 ความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองคน ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นรายชื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือข้อที่ 17 (ช่วยเหลือผู้ร่วมงานจัดปัญหาความเดือดร้อน) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หนึ่งค่าคือข้อที่ 21 (มีวาจาสุภาพทักทายผู้พบเห็น)

6.2.4 ความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นรายไม่ข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือข้อที่ 40 (ปรับปรุงวิธีทำงาน มีการจัดการทันสมัย) และข้อที่ 44 (มีการคิดไตร่ตรองวางแผนงานพิจารณาปรับปรุงให้ทันเหตุการณ์เสมอ)

6.3 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 รายด้าน โดยสรุปดังนี้

6.3.1 ด้านคุณธรรมในการครองตน ได้ให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่ 3 อันดับแรก ได้แก่ พัฒนางานของตนเองเพื่อสังคมอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อความเจริญและความก้าวหน้าทางการศึกษา ควรครองตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่นทั้งส่วนตัว ครอบครัว ส่วนร่วม ชี้อิสต์ย์ ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ไม่มัวเมาในอบายมุขและไม่ควรนิยมวัตถุ มีอิทธิบาท 4 ยกเว้นอคติ 4 ใส่ใจในหน้าที่ ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน

6.3.2 ด้านคุณธรรมในการครองคน ได้ให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่ ได้แก่ ควรให้ความเสมอภาคต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน โดยเท่าเทียมกัน ด้อยรับด้วยความยิ้มแย้ม แจ่มใส มีความเป็นกันเอง ควรปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานด้วยไมตรีจิตอันดี ให้ความสำคัญผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน และควรสร้างความรู้สึที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน กล้าชี้ผิดถูก ไม่เอาเปรียบ มีความจริงใจ

6.3.3 ด้านคุณธรรมในการครองงาน ได้ให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่ 3 อันดับแรก ได้แก่ ทำงานโดยยึดประโยชน์ของชาติมีระบบการประสานงานชัดเจนปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามกฎระเบียบ ไม่ควรปฏิบัติหน้าที่ โดยเห็นแก่เครือข่าย พวกพ้อง และมีความเต็มใจ บริสุทธิ์ใจ มีเป้าหมายที่ดีในการทำงาน

7. อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

7.1 ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าระดับพฤติกรรมการบริหารด้านคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติตามแนวทางคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมว่าดีงาม ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับและมีความเหมาะสมกับตนเองและสังคม ทางการประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความพอใจของสังคมส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับ สุเนตร ทองคำ (2544 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ได้ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรโดยส่วนรวมและกรรมการโรงเรียนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมโดยรวมด้านการครองตน ครองคน และการครองงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับบุญร่วม ทิศการ (2542 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับดังนี้ คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน และสอดคล้องกับทองข้อม สาครสูงเนิน (2548 : 146) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับมาก

7.2 ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีจิตใจกว้างขวาง หมั่นสอดส่องดูแลความทุกข์ของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาเสมอหน้ากัน ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริหารด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า พฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การกระทำและการแสดงกิริยา รวมทั้งท่าทางที่ผู้บริหารแสดงออกให้ผู้อื่นร่วมงานสังเกตเห็นได้ในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ทองข้อม สาครสูงเนิน (2548 : 13) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการบริหาร หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารหน่วยงานจะต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นทั้งผู้นำ และผู้บริหารในการพัฒนาตนเองให้เป็นที่

ยอมรับของผู้ร่วมงาน โดยต้องอาศัยภาวะผู้นำที่ดีและใช้ความสามารถในการบริหารงานโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ มาพัฒนาหน่วยงานและใช้เทคนิคการบริหารที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานและหน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ยึดหลักธรรม หลักคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการครองตน ครองคน ครองงาน เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบในการดำเนินงานต่างกันจึงทำให้ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ บุญร่วม คึกการ (2542 :บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า การปฏิบัติตามคุณธรรมโดยส่วนรวมและเป็นรายด้านของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่

7.3 ข้อเสนอแนะพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า พฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ควรพัฒนาตนเองเพื่อสังคมอย่างเต็มศักยภาพเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา และความก้าวหน้าของประเทศควรครองตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลอื่น ทั้งส่วนตัว ครอบครัว สังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบ ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ไม่มัวเมาในอบายมุขทั้งปวง ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการครองคนผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความเสมอภาคต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานโดยเท่าเทียมกัน ต้อนรับด้วยความยิ้มแย้ม แจ่มใส มีความเป็นกันเอง และควรสร้างความรู้สึที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน กล้าชี้ผิดถูก ไม่เอาเปรียบ มีความจริงใจ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการครองงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมต่องาน และสังคมมากขึ้น คือ ทำงานโดยยึดประโยชน์ของชาติมีระบบการประสานงานชัดเจนปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามกฎระเบียบ ไม่ควรปฏิบัติหน้าที่ โดยเห็นแก่เครือข่าย พวกพ้อง และมีความเต็มใจ บริสุทธ์ใจ มีเป้าหมายที่ดีในการทำงาน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยผลสรุป ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานอยู่ในระดับมาก นั้นแสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปฏิบัติตนตามแนวทางคุณธรรมและจริยธรรมด้านการครองตน ครองคน และครองงานให้เหมาะสม การวิจัยครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาโดยตรงควรนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้จัดกิจกรรม โครงการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยให้ผู้บริหารยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาและให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ โดยได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในสังคมต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร ให้ได้รับการอบรมพัฒนาและปฏิบัติตนอย่างจริงจัง ควรมีมาตรการในการลงโทษผู้ที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมและควรยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคลากรที่ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ครั้งนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าวิจัย ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาพฤติกรรมคุณธรรมและจริยธรรมของครูผู้สอนในโรงเรียนด้วย เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่ชัดเจนและควรศึกษาพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อเป็นการเปรียบเทียบและพัฒนาต่อไป